

Mawlana Shaykh Muhammad Adil ar-Rabbani

İSLAM'IN DÜNYEVİ İŞLERDEKİ ROLÜ

Es-selamu aleykum ve RahmetuLlahi ve Berekatubu.

Euẓu bi-Llahi mine ş-şeytani r-racim. BismiLlāhi r-Raḥmāni r-Raḥīm.

Ve s-salatu ve s-selamu ‘ala Rasulina Muhammed’in Seyyidi l-evveline vel ahirin.

Meded yā ResūlaLlāh, meded yā Sādāti ‘Ashābi ResūliLlāh, meded yā Meşāyihinā,

Destur Mevlāna Şeyh Abdullāh el-Fa’iz ed-Dağistāni, Şeyh Muhammed Nazım el-

Hakkani. Meded. Tarikatuna es-Sohbe vel hayru fil Cemiyyeh.

Mübarek olsun maşaAllah; bu, buradaki ilk cuma mıydı? [Evet Sultanım]. Hayırlı, mübarek olsun inşaAllah. Allah’a ﷻ şükür, inşaAllah bu cuma, Peygamber Efendimiz’in Medine yolunda kıldığı ilk cumaya ilhak olsun, onun eciri ve sevabı bize de gelir, inşaAllah. Küfrün kalbindeyiz. Allāh’a ﷻ şükür, bize imkan oldu böyle bu Allāh ﷻ deyip, Allāh ﷻ tevhit edip Peygamber Efendimiz şallā Llāhu ‘alayhi wa-sellem’in yolunda gitmek, onu yüceltmek, buraya yaymak için, Allāh’ın ﷻ yardımıyla geldik; toplanla değil. İnşaAllah bu insanlara hidayetine vesile olsun. Allah Azze ve Celle’nin dinidir. Din İslam’dır. Tâ Âdem Aleyhisselâm’dan kıyamete kadar başka bir din yoktur. Butün peygamberler “Biz Müslümanlardanız” demiştir; Kur’an-ı Kerim’de de yazardı. Kur’an-ı Kerim’den önceki semavi kitapların hepsi de aynı hakikati bildirmiş, başka din olmadığını söylemiştir.

Şimdi burada “Din nedir, ne demektir din, niçin islam’dır din?” diye sorulursa. Çünkü din, nasihat üzerine kaimdir. Nasihat nedir? Nasihat, iyi şeyi söylemektir. İnsan her hangi bir şey nasihat meşveret isterse “İyisi nedir?” diye sorar. “Hayatım nasıl iyi olacak?” diye sorar, o da onu söyler. İyilik yapmak isteyen, iyi olmak isteyen insan nasihat ister. Nasihat de bütünüyle dinde olan şeylerdir. Hiçbir kimse “Nasıl kötülük yapacağım?” diye nasihat almaz. Kimseye “Nasıl böyle kötülük yapacağım, nasıl hırsızlık yapacağım, ne kötülük yapacağım?” diye sormazlar. O nasihat değildir; birbirlerine öyle yardımcı olurlarsa o vakit suç işlemiş olurlar. Yani kötülük yapmak için birinden akıl danışsa, ona yol gösterilse ve yakalansalar, suçlu sayılırlar o vakit.

Onun için, böyle yerler birer iyilik merkezidir. İyiliği öğreten, iyiliği yayan merkezlerdir buralar; dergahlar, mescitler. Bide bunu yaparken, dünyevi işlerin de nasıl yapılacağını tarif eder. Bugün hutbede okuduğumuz ayet-i kerime onu söylüyor: "Ey iman edenler! Borç aldığınız vakit -yani ödeyeceğiniz bir vakit varsa- onu yazın" diyor. Aranızda alışveriş yapınca -küçük alışveriş değil de büyük meselelerde- yazın; noter olsun, şahit olsun buyuruyor Kur’ân-ı Azîmüşşân’da. Niçin bunu söylüyor? "Yapılan satışla ne alakası var dinin?" denilebilir. Hâlbuki dindeki en mühim şeydir bu: Başkasının hakkını yememek ve başkasına hak yedirmemek. Çünkü hak yedirirsen hem onu günaha sokmuş olursun hem de kendin zarar etmiş olursun. Çünkü o insana, karşıdaki insana haram yedirmiş oluyorsun. Kişiye öylece güvenip hiçbir şey yazmadan “Al kardeşim, sen sonra ödersin,” demek olmaz. Hibe edeceksen hibe tamam, o başka; ama borç veriyorsan muhakkak yaz.

Mawlana Shaykh Muhammad Adil ar-Rabbani

Çünkü öyle yapmaz da o adam vermezse, ödeyebilecekken bilerek vermezse o para pis oluyor, necis oluyor, haram oluyor. Ondan çocuğuna yedirirse, çocuk hayırsız evlat çıkar. Haram yiyince vücutta da hastalık olur. O haram paradan ne cami yaptırabilirsin, ne sadaka kabul olur, ne de zekâtı kabul olur. Onun için sırf "Para kaptırdım" diye üzülme; asıl o parayı nasıl harama çevirdiğine üzüleceksin. Ne yapacağım? İşte emir oradadır, yazacaksın. Yazdın; verdi verdi, vermedi senin mesuliyetin kalmadı. Şeyh Baba'nın zamanında da çok şikâyet gelirdi: "Ben şu adama para verdim, geri alamadım" derlerdi. Şeyh Baba der: "Bana sordun mu?" der. Bize de aynı şekilde geliyorlar, o aynı şey devam ediyor. Gün geçmez ki, "Ben para verdim alamadım, şu işi yaptım alamadım," diye gelen olmasın. Çok insan gelir öyle. Hutbede okuduğumuz hadis-i şerifte, ayetin sonrasını, Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle müjdeliyor: "Bir insan borç alıp da onu ödeyeceğim niyetiyle alırsa, Allah ona kolaylık verir, o borcu kolaylıkla ödettirir." Bu da mühimdir. Dediğimiz gibi, bu noktalara çok dikkat etmek lazım. Çünkü burada da öyle, orada da öyle; her tarafta aynı şekilde bu insanlar. Bazıları çarpayım diye borç alıyor; bazıları ödeyeceğim diye alıyor ama ödeyemiyor. Ödeyemeyince o vakit başka türlü davranırsın; ödeyemeyince insan onu zekâtına da sayabilir, idare eder. Ama niyeti baştan kötüyse, "Bunlar molladır, dervıştır, ahmaktır; alayım ben şey yapayım" derse, ne ona fayda olur ne ötekisine fayda olur. Onun için, Allâh ﷻ muhafaza etsin.

Şimdi buraya tasavvuf ve Sufi olarak gelen bazıları, "Dünya işlerine niçin karışılıyor?" diyebilirler. Hâlbuki dünya işleri insanın - Zaten biz sırf ruh değiliz ki; vücudumuz var, etten kemikten hepimiz böyleyiz. Ruh daha bedenden çıkmadı ki sen dünya işlerini söylemeyesin. Dünya işleri olmayınca o vakit ruhani işler de bozulur. Tabii, eski zaman insanları da bir başkaydı. Eski zaman hırsızları derler ki -yani bundan bin sene önceki hırsız varsa- eve girince adamın yatak odasına girmezmiş; aile var filan diye dışarıdan çalıp gidermiş. Yani orada emanet de vardı. Yapılacağı vakit insan gene düşünürdü: "Bir haram yapıyoruz, başka da haram yapmayalım" diye düşünürdü. Allâh ﷻ insanları bu haram işlemekten muhafaza etsin. Haram işlemek kötü bir şeydir; Allâh ﷻ uzak etsin bizden. Büyük nimettir günahattan uzak durmak, o da büyük bir nimettir. En büyük nimet imandır; ondan sonra haramdan uzak durmak da büyük nimettir. Allâh ﷻ hepimizden razı olsun.

Ve-min Allahi t-tevfik. El-Fatiha.

Mevlana Şeyh Muhammad Adil er-Rabbani
25 Eylül 2026 / 14 Rebiülahir 1448
Nakşibendi Sufi Zentrum Berlin, Almanya